

ПЕРФОРМАНС ІНСТАЛЯЦІЯ ГРАФІКА КОЛАЖ

БІОГРАФІЇ РЕЧЕЙ:

ЯК ГОВОРИТИ ПРО ІСТОРІЮ ЧЕРЕЗ ПРЕДМЕТИ ТА ВІДБИТКИ

Лабораторія сучасного мистецтва — це серія брошур, що розповідають про теорію актуальних мистецьких практик у доступній формі та пропонують завдання для дітей і підлітків, які стануть у пригоді не тільки професійній спільноті, але й початківцям.

Проект, що має на меті підтримати децентралізацію неформальної мистецької освіти для дітей і підлітків, існує як програмне онлайн-продовження мобільного культурного центру *Гуртобус / Community Culture Bus* від фонду **ІЗОЛЯЦІЯ**. У 2019 році *Гуртобус* відвідав 24 міста у 14 областях України із мистецькими та освітніми заходами. Робота Лабораторії сучасного мистецтва спрямована на підтримку сталості *Гуртобуса*, зокрема на допомогу місцевим інституціям у втіленні активності його програми.

Видання підготовлене за підтримки Українського культурного фонду. Позиція Українського культурного фонду може не збігатись із думкою авторів.

Укладачі: Марина Хрипун, Валерія Карпань, Дмитро Красний
Кураторка проекту: Валерія Бураджиєва
Дизайн і верстка: Ольга Гордієнко, Руслан Сингаєвський

ЗМІСТ

- 3** Про номер
- 5** Про укладачів
- 6** Не місце (про дідові речі)
- 10** Про біографії речей
- 14** З цього можна було зробити виставку
- 20** #collage, переважно без назви
- 24** Словник термінів
- 28** За якими художниками слідкувати?

ПРО НОМЕР

Існують різні способи створювати мистецтво, і ми розглянемо «магічні» можливості перетворення предметів на художні твори. Кожного дня по всьому світу виникають нові витвори мистецтва, часом у формі простих побутових речей. Їх навіть можуть створювати із робіт інших митців і мисткинь (картин, скульптур, фотографій, відео, аудіо, що ще вам спадає на думку?). Таке перетворення стало можливим відтоді, як художники і художниці виявили, що простір музеїв та галерей може змінювати значення та цінність предметів.

Цей процес започаткував винахідливий бунтар від мистецтва — художник Марсель Дюшан. **Його шокуючим відкриттям стало те, що в стінах галереї звичайний пісуар може перетворитися на скульптуру, про яку писатимуть у журналах про мистецтво і будуть вести дискусії поважні критики й критикині.** З часу експонування пісуара минуло 100 років, копії скульптури стали тільки дорожчими в ціні, а ще дали життя новій техніці мистецтва — **реді-мейду**.

Перший випуск *Лабораторії сучасного мистецтва* присвячений роботі з документами минулого та просто пам'ятними предметами за допомогою технік **інсталяції** та **колажу**. Ми пропонуємо познайомитись із цими видами мистецтва на прикладі робіт художника **Діми Красного**, який створює дивовижні нові світи зі знайдених на горищах і блошиних ринках предметів. Щоб допомогти вам почати ваш експериментальний художній досвід, ми спільно з Дімою запропонуємо вправи для практики, приклади та поради.

Чи викликає у вас якісь спогади й асоціації ставшому годиннику, який ви побачили в гостях у друзів і подруг? Можливо, ви маєте предмети-талісмани або фотографії, що нагадують вам про дитинство? Якщо поєднати різні пам'ятні речі, виникне новий вигаданий образ. Залежно від того, де ви розмістите цей новий мистецький об'єкт (в галереї, на власному балконі, у подвір'ї, на постаменті пам'ятника) – він буде по-різному діяти на глядача і на вас. Ми прагнемо, аби цей зін став вашим путівником, художнім альбомом, тим джерелом теорії та натхнення, яке познайомить вас із сучасними художніми напрямками та стилями.

Марсель Дюшан, Фонтан, 1917

з проекту Діми Красного З цього можна було б зробити виставку, 2019

Шукайте позначені колбою терміни у словнику в кінці зіну.

ПРО УКЛАДАЧІВ НОМЕРУ

Діма Красний

Здобувши вищу освіту у Національному транспортному університеті, Діма зрозумів, що вибрав не ту сферу діяльності, й почав цікавитись мистецтвом. Займався в художній студії при Києво-Могилянській академії у художника Ігоря Цикури. По закінченні навчання в художній студії відвідував серії занять у Павла Макова, Оксани Стратійчук, Володимира Іванова-Ахметова, Катерини Бучацької. У 2019 році побував на піврічній резиденції *Gaude Polonia* в Академії мистецтв у Познані (Польща). У своїй практиці Діма працює з переозначенням функцій і змістів речей і зображенень, перезбиранням образів і спогадів. Серед технік, із якими працює художник, — графіка, колаж, інсталяція. Нині мешкає в Києві.

VARname

Учасниці: Марина Хрипун, Валерія Карпань

Колектив українських художниць і кураторок, який переважно працює в галузі культурної освіти та партисипативного мистецтва. Діяльність Марини й Валерії зосереджена довкола процесів комунікації й обміну в міському середовищі, візуальної (цифрової) антропології, інклузивності, практик вшанування та представлення пам'яті в міському середовищі. Серед обраних проектів: *Стихійний архів* (2020), *Інклузивна лабораторія* (Київ—Люблін 2018–2020), *Trust* (Вроцлав, Люблін, 2019), *Living monuments* (Київ—Берлін, 2018).

НЕ МІСЦЕ (ПРО ДІДОВІ РЕЧІ)

Діма Красний
графіка, 2017 рік

Точильним каменем дід спилює (спилював) собі нігті на руках і ногах. За допомогою лійки набирає (набирав) щоночі перед сном гарячу воду в пластикові пляшки, щоб гріти грижі. Бритва. Чашка. Ложка. Зарядне для телефону. Лопатка для взуття. Ніж. Зубна щітка. Це предмети повсякденного вжитку діда. Він забрав їх із собою, коли ми перевозили його зі старої хати в селі в новий будинок, якого він ніколи не бачив. Дідові зараз 89 років (він помер у січні 2019 року), останні десять років він став сліпий через катаракту. Ці предмети пов'язують (пов'язували) його з колишньою домівкою. Ніби острівці, за які можна чіплятись у внутрішньому просторі. Дід часто повторює (повторював): «Все має бути на своїх місцях», — й іноді дратується (дратувався), коли не знаходить свої речі на місці, хоча вони й лежать десь поруч.

*Малюнки виконані в техніці сліпого тиснення.
Проект був створений під час навчання на курсі Павла Макова від фонду ІЗОЛЯЦІЯ (Київ) у січні–травні 2017 року.*

Техніка сліпого тиснення передбачає, що зображення отримують шляхом притискання кліше (форми) до поверхні паперу без нанесення фарби – таким чином змінюється рельєф плаского аркуша. Крім того, що обриси цієї форми стають помітні для зору за рахунок тіней, відтиск можна відчути на дотик.

У місці тиснення фактура матеріалу загладжується, натомість зображення стає об'ємним. Пам'ять дотику, так само, як візуальна, дає можливість запам'ятовувати образи через лінії та форми і впізнавати їх під час наступних тактильних взаємодій.

ВПРАВА

Як можна розширити можливості уяви через образи, здобуті завдяки тактильному досвіду?

Для цього знайдіть затишне спокійне місце, яке стане вашою імпровізованою схованкою. Подумайте про події у своєму житті, які вас особливо вразили. Можливо, це пов'язано з першими досвідами у чомусь (перша спроба проїхатись на велосипеді, перша улюблена книга, перший друг чи подруга — яким буде ваш варіант?).

Коли потрібна ідея буде знайдена, переходьте до відтворення її в матеріалі.

Спробуйте знайти тканини тих фактур, які б асоціювались з обраним вами спогадом. Наприклад, шерсть домашнього улюбленця, свіжа польова трава, ворсистий килим. Якщо немає потрібного матеріалу, не засмучуйтесь! Використайте щось схоже, підбирайте матеріал асоціативно.

Коли необхідний матеріал знайдено, візьміть аркуш паперу (бажано товстого) й олівець або ручку. Схематично намалюйте спогад — може бути достатньо ліній горизонту, дерева, ліній річки тощо. Після створення простої графіки прикріпіть за допомогою клею чи двостороннього скотчу ваш тактильний об'єкт у місці, яке вважаєте доречним.

Якщо ви відтворили весь процес — ви наблизились до розуміння асоціацій через тактильні зображення. Можете запропонувати своїм знайомим спробувати торкнутися вашого твору, попросіть їх проінтерпретувати вашу відтворену пам'ять.

ПРО БІОГРАФІЇ РЕЧЕЙ

Ені Воргол,
Капсула часу 13, 1967-1968
картонна коробка, скотч, написи
фломастером і графітом
(28.3 x 46.7 x 35.6 см)

Щоб визначити, звідки росте коріння у захоплення знайденими речами, пропонуємо розглянути детальніше, яким чином предмет, котрий ще вчора міг слугувати посудом чи одягом, раптом опиняється на виставці сучасного мистецтва.

Влучне, хоча на перший погляд дещо незрозуміле, визначення сучасного мистецтва дає мистецтвознавець **Борис Грайс**. Він говорить про те, що сьогоднішнє сучасне мистецтво демонструє спосіб **презентації теперішнього**.

**Що ж це означає?
Давайте розбиратися!**

Тобто саме дія — *презентація теперішнього*, — робить інсталяцію об'єктом мистецтва. У випадку з інсталяціями Діми Красного, — із поєднання старих речей утворюються нові сенси. Тобто художник або художниця бере предмети з **відкритого простору речей** (брошиних ринків, вулиці, квартири, підвалу тощо) і закріплює в іншому просторі — **просторі мистецтва**. «Закріплення» стає можливим, коли об'єкти мистецтва демонструють на виставках, фестивалях мистецтва, або навіть у мистецьких книгах чи статтях.

Наприклад, якщо фотографія ваших батьків, зроблена не художником чи художницею, стоятиме у вас на робочому столі, і ви нікому не будете її демонструвати або ж будете показувати своїм знайомим тільки як предмет домашнього архіву, навряд чи вона вважатиметься об'єктом мистецтва. Якщо ж представити фотографію як частину художньої експозиції, в каталогі, або ж зробити її частиною художнього проєкту — звичайна світлина перетвориться на витвір мистецтва. Пам'ятаєте про «магічне» перетворення Дюшаном пісуара у скульптуру *Фонтан*? **Це може статись з будь-яким предметом!**

Але чи обов'язково нам потрібен для цього музей чи галерея?

Ман Рей, *Подарунок*, 1921

стали важливими художніми творами (або їхньою частиною), не обов'язково потрібні білі галерейні стіни чи середовище музейних експонатів. Повторювати практику художника чи художниці в рамках вправ у цьому зіні вже означає бути залученими до процесу створення мистецтва — саме такою була задумка художника, кураторок і координаторок проєкту.

Крім того, об'єкти, які потрапляють в інсталяцію, перетворюються на оригінальні речі, тобто **унікальні, єдині екземпляри**.

Навіть якщо ви помістите у свою інсталяцію пластмасові фігури широкого вжитку, яких існує мільйон по всьому світу, — вони отримають статус оригінального витвору мистецтва.

Адже у цьому випадку ми маємо справу з низкою особливих обставин: саме ви об'єднали ці предмети, у взаємодії з нами через цю брошуру, і показали їх як твори мистецтва — а це є унікальною подією.

Тож ми розглянули, як саме намір художника чи художниці може помістити предмет у вимір мистецтва.

Що чекатиме там на цей предмет? Річ у тім, що перетворення нехудожнього об'єкта на витвір мистецтва і зміна його форми — дві різні речі. Адже для того щоб зробити предмет художнім твором, не обов'язково потрібно змінювати його вигляд — згадаймо приклад із пісуаром Дюшана, який так і залишився пісуаром, його лише назвали **Фонтаном**. Проте, якщо художник чи художниця має такий намір, предмет може вступати у взаємодію із художньою уявою та змінювати форму, як власне і відбувається в роботах Діми Красного. Тут свобода митця підкреслює внутрішню напругу між буденним характером ужиткової речі та бажанням художника вихопити її з повсякденного й помістити в царину мистецтва.

У рамках зіну ми пропонуємо вам створювати колажі й інсталяції вдома чи на вулиці, поза галереєю або в галереї. **Аби прості побутові речі**

Взаємодія з ужитковими предметами часто зумовлена їхнім дизайном. Саме дизайн речі підказує нам рухи, якими ми маємо взаємодіяти із предметом у побуті. Що вдалішим є дизайн, то краще ми будемо розуміти, які рухи він нам пропонує. **Наприклад, взаємодія з чашкою: взяти в руку, просунути пальця у вушко ручки – жест, який дозволив Дімі уявити ручку без чашки на пальці як каблучку.** Звертаючись до ужиткових об'єктів як до художнього матеріалу, чи можемо ми уникнути цієї маніпуляції, змінюючи форму предметів? (Або, можливо, нам навіть необхідно уникати цієї маніпуляції під час першої взаємодії з об'єктом, ставиться до нього як до чогось геть незрозумілого).

Перетворення ручки чашки на каблучку

Марсель Дюшан, *Велосипедне колесо*, 1913

Як ми вже згадували, класичні реді-мейди пов'язані з початковою функцією об'єкта, з формою, яка продовжувала відповідати наново визначеному сенсу. Щоб отримати нову цінність, річ не має бути чимось новим, проте вона повинна мати потенціал до «життя» поза відмираючою культурною традицією, яку вона позначає. Отже, звична функція предметів зазвичай залучена до процесу їх перетворення, адже в такий спосіб підключається пам'ять тіла, за допомогою якої ми точно знаємо, як саме взаємодіяти з предметом.

◆ Раніше традиція спільної ро-
динної трапези була важливим
ритуалом, тому потрібно було
мати у сервізі велику посудину
для декількох порцій супу. Сьо-
годні, коли ритм і графік життя
прискорилися, а також з'явилась
можливість обідати поза домом,
супниця, як і родинний сервіз,
перестали бути чимось звичним
і необхідним.

Проте, крім пам'яті тіла, художники часто мають
справу з культурною пам'яттю. Тобто пам'ятний пред-
мет не просто позначатиме певний час, але також
стане інструментом творення нових значень. Цієї
риси він набуває, коли втрачає певну цінність, при-
таманні йому в минулому — наприклад, годинник на
ланцюжку, який позначав певний статок і статус у
суспільстві. Або ж коли через забуваються традиції,
атрибутом яких предмет був — приміром, супниця
для великого родинного обіду ◆. Тим самим предмет
вступає у нові взаємодії з людиною, як знак.

Речі, які комусь належали, нагадують про часи, коли
жили їхні власники. Також речі зберігають пам'ять
про людину, якій належала та чи інша річ. Знака-
ми-нагадуваннями можуть бути підписи на пред-
метах — світлинах, книгах — або сліди використання
речей. Ужиткова річ як така може дати уявлення про
звички та спосіб життя власників.

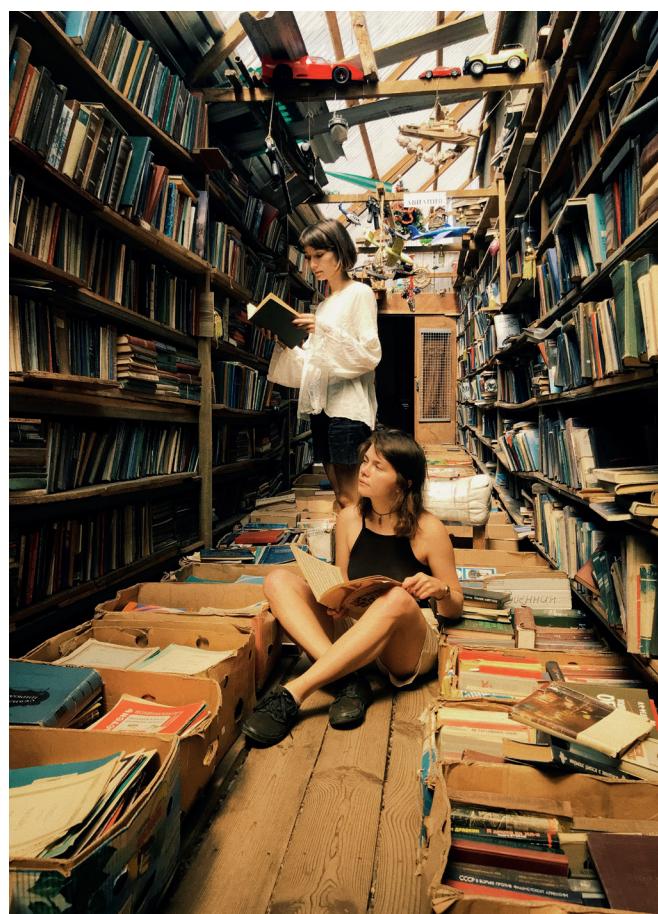
Отже, речі репрезентують культурну пам'ять
певної епохи. Інсталяції з речей також можуть
стати переказом історій минулого, що їх пере-
осмислює та відтворює художник чи художни-
ця як свідок сучасності й інтерпретатор мину-
лого.

Пам'ятання через відтворення в мистецтві посилює колективне знання про минуле.

Знаєте, чому нам так цікаво розглядати ін-
сталляції та колажі Діми Красного? Подібне
захоплення ми відчуваємо, коли відвідуємо
блошині ринки. Наш погляд сповнюється рі-
шучістю, і з пристрастю археолога чи антиквара
ми розкопуємо речі-артефакти-скарби.

**Вивчаючи спогади, крім знання, ми прагне-
мо віднайти попередні досвіди, пережити їх
знову, по-своєму.** І саме завдяки цьому ба-
жанню ми викликаємо минуле із забуття.

Кураторки проекту працюють над
мапами київських барахолок для
проекту *Стихійний архів*

ІЗ ЦЬОГО МОЖНА БУЛО Б ЗРОБИТИ ВИСТАВКУ

Діма Красний
інсталяція,
змішана техніка,
2019 рік

Діма Красний, З цього можна було б зробити виставку, інсталяція, змішана техніка, 2019

«Цю роботу я зробив із предметів, знайдених на польських барахолках, і предметів, створених мною власноруч. Деякі речі мають час існування довший, аніж життя їхніх власників. І залежно від того, хто є власником предмета, – він може змінювати свою функцію. Мене цікавлять моменти, коли речі перетворюються з ужиткових на неужиткові, змінюється їхня взаємодія з людським тілом. Можна задекорувати предмети вжитку, які не потребують цього, і спробувати розказати через них внутрішню історію предмета.»

Гра з переозначенням функцій речей може допомогти сучасній людині подолати самотність у час речей. Зазвичай людина рідко буває по-справжньому самотньою — поруч із нами є сім'я, друзі, колеги, сусіди, але часто ми стаємо відділені від них слухняними речами, чий ритм і форми впливають на наше життя та навіть на рухи наших тіл.

На думку французького філософа **Жана Бодріяра**, сучасні міста існують в **надлишку предметів**. Тобто — в уявному достатку, який насправді є постійною нестачею якогось предмета. Наприклад, люди постійно прагнуть купити більший телевізор не тому, що на старому недостатньо добре видно зображення, а тому, що більша діагональ свідчить про більший статок. Якщо речі і не потребують заміни, для подовження або покращення їхньої роботи вам часто необхідно щось докуповувати. Набори предметів у колекціях також постійно відсилають один до одного: власник чи власниця предмета хоче доповнити серію, здійснюючи обміни, щоб отримати саме той предмет, якого не вистачає в колекції.

Комбінуючи речі незвичним чином, створюючи інсталяції з уживаних предметів, ми отримуємо можливість оминути визначене користування предметом, перетворити серійні речі на оригінали, надати їм нових значень, взаємодіяти з попередніми власниками або ж узагалі — звільнити їх від будь-якої функції.

Речі більше не потребують власників, вони потребують художників!

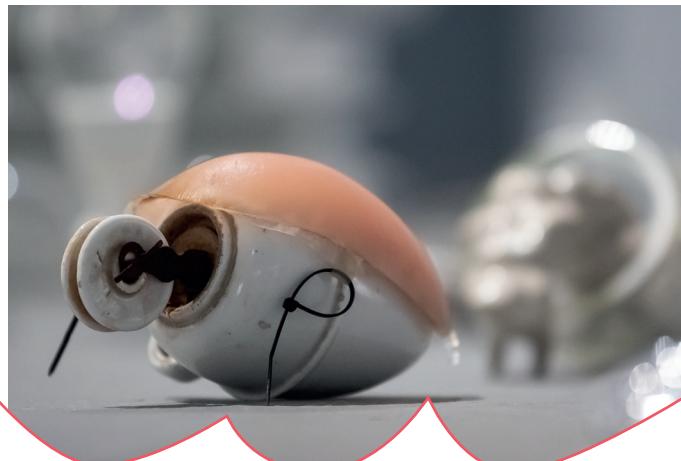

Перед тим, як перейти до наступних сторінок, пропонуємо задуматись над двома питаннями:

Чи може ужитковий предмет, ставши частиною художньої інсталяції, після експонування знову перетворитися на функціональну річ?

Коли певний предмет серійного виробництва, який існує в багатьох екземплярах, стає частиною художнього твору, інші такі самі предмети так і залишаються просто ужитковими речами (якщо тільки художник не задумав інакше).

У вимір мистецтва потрапить лише саме та річ, яка взаємодіяла з митцем чи мисткинею, і залишиться там доти, доки створена художником або художницею робота визнаватиметься важливою для історії мистецтва.

Яким чином художник чи художниця може поєднувати речі, зовсім різні за формою та значенням?

Саме у художньому (пере)поєднанні непоєднуваних речей — створенні інсталяції, — предмети отримують інших значень та починають говорити, розповідати нові історії. За таким принципом працює і Діма.

ВПРАВА

Традиція збирати святковий сервіз прийшла у Європу з Китаю у XVIII столітті, тоді як у Китаї вона існувала ще з XIV століття, адже саме там була винайдена порцеляна. Так само в Україні існує традиція прикрашати інтер'єри дому святковим сервізом, який ставлять у сервант, за скляні дверцята. На сьогодні ритуал святкового чаювання відходить у минуле, а хранителі таких традицій — це переважно люди, дитинство яких минуло в радянські часи. Популярний мінімалістичний і функціональний дизайн IKEA заперечує ідею ексклюзивного пишного сервізу, тому свідчення про існування традиції святкового чаювання сьогодні є особливо цінним!

Білий куб під час події
Гуртобуса в Мені,
2019, фото Руслана
Сингаєвського

Пропонуємо «провітрити» старий святковий сервіз, який зберігається у ваших сімейних сервантах, і відтворити ситуацію святкування.

Відтворення ідеї через дію, до якої ми пропонуємо звернутися, буде визначати мистецтво **перформансу**.

Як влаштувати перформанс просто у вітальній кімнаті?:

- ◆ підготуйте чай, каву і солодощі, зроблені за сімейними рецептами (останнє не обов'язково, але приємно);
- ◆ запросіть на чаювання когось із сім'ї, щоб під час ритуального пиття чаю чи кави поговорити про ваші традиції, історії, таємниці;
- ◆ для святкового чаювання підготуйте невеликий виступ (наприклад, прочитайте старого листа чи уривок улюбленої книги вголос, заекламуйте вірша тощо).

Задокументуйте розмову на відео.

#COLLAGE, ПЕРЕВАЖНО БЕЗ НАЗВИ

Часто саме так позначені фотоколажі Діми Красного в соцмережах. Колажі Діма створює зі світлин, знайдених на блішці або в архівах знайомих.

Як обирати фото

У своїй творчості Діма інколи використовує фотографію як матеріал — на кшталт фарби у живописців чи гіпсу в скульпторів. Тому світлини, які обирає художник чи художниця, надалі можуть доповнюватися малюнком, накладанням інших зображень, вклеюванням на об'єкти. Проте саме момент вибору стає вирішальним для майбутнього твору, адже він — вихідна точка для трансформацій світлини.

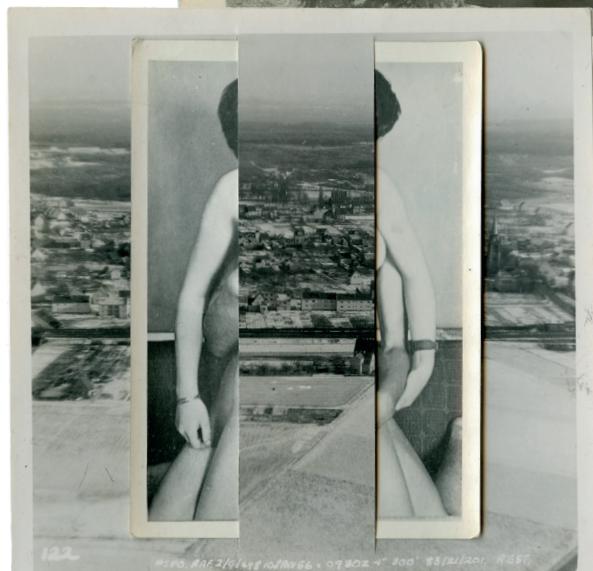

Як створювати колаж

Так само, як і у випадку з речами, які можуть бути імпульсами-нагадуваннями для спогадів, фотографії працюють як кнопка для вмикання роботи пам'яті. Міксуючи зображення, дуже різні за змістом, Діма створює нові образи та сюжети.

Інше питання: яким чином художник чи художниця може поєднувати фото, які зовсім різні за жанром, художньою цінністю, місцем і датою створення? Коли ми говоримо про творчість Діми Красного і виділяємо теми в рамках його художньої діяльності, нас цікавить цей процес перевізначення образів – це і є момент виникнення колажу!

ВПРАВА

Відскануйте та роздрукуйте кілька фото із сімейного архіву або знайдені на блішці знімки. Для перших спроб бажано не використовувати оригінали — вони можуть бути єдиними екземплярами, цінними для пам'яті вашої родини.

Подбайте, щоб у вас було хоча б по два фото з приблизно однаковою кількістю людей, але щоб усі знімки було зроблено в різних обставинах. Тобто, фото з літньої родинної відпустки можна скомбінувати зі світлинами весіль, дитячими фото тощо. Виберіть знімок, який стане основою вашого колажу, та спробуйте для себе описати ситуацію, що на ньому зображена. Ваш опис не обов'язково має відповідати дійсності, фантазія тут стане у пригоді!

За допомогою фрагментів інших знімків розвиньте сюжет, що виник у вашій уяві, таким чином, щоб із нового зображення можна було зчитати вигадану вами історію (можна не тільки клейти фрагменти фото, але й писати, малювати, розмальовувати знімки). Придумайте підпис — підказку до прочитання вашого твору — і поділіться результатами з родиною та друзями.

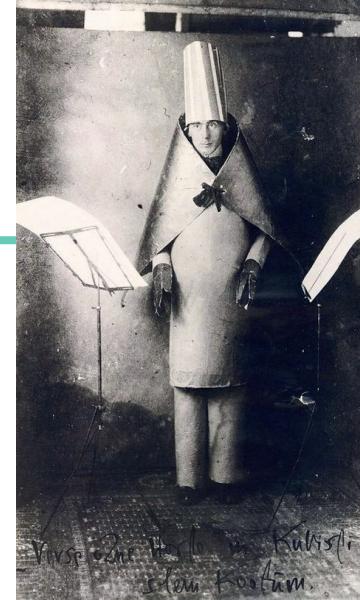
«ну мені подобається взагалі працювати з фотоколажем, бо старі знімки є ніби певним свідченням часу. ось якщо це є на знімках, то це справді було. і власне мені подобається гратись з реальністю минувшого часу. бо я ж фактично художньо підробляю документи, якщо сприймати фото як документ. ще також інтересно просліджувати якусь ритуалізовану дію. ось зараз окрім тих знімків, які йдуть на колажі, в мене зібрались деякі знімки по трьом тематикам, які шкода колажити, – і це новий рік, еротика і похорони».

Діма Красний

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

Дадаїзм

мистецька течія, яка виникла під час Першої Світової війни у швейцарському місті Цюрих як реакція митців на шокуючі події війни. Стало зрозуміло, що традиційні художні засоби, покликані відобразити дійсність навколо, не можуть бути використані у ситуації глибокої світової кризи. З'явились нові образи, які потребували відповідних засобів зображення. Тож митці взяли за принцип, що коли вони створюють дадаїстичні твори (поезію чи візуальне мистецтво), вони відмовляються від логіки і звичної естетики, використовують колаж. Цю назву вигадав румунський поет Трістан Тцара, який використав випадкове слово “dada” в французькому довідковому словнику.

Дадаїст Гуго Бааль
в Кабаре Вольтер, 1916

Ханна Хью, Створено для
вечірки, 1936

Знайдені речі

(англ. *found objects*) — термін, зазвичай пов'язаний із реді-мейдом і позначає природні або створені людиною об'єкти чи частини об'єктів, знайдені (інколи придбані) художником або художницею як ті, що мають потенціал стати частиною витвору мистецтва.

Інсталяція

художній твір, створений із набору предметів, які у поєднанні передають нову ідею.

Колаж

поєдання різних за фактурою, кольором і розміром фрагментів в одне зображення. Джерелом можуть стати вирізки з газет і журналів, фото, листівки, тощо.

Концептуальне мистецтво

мистецький рух, який вперше проголосив, що ідея, покладена в основу твору, важливіша за форму, в якій його створено. Починає розвиватись у 1960-х роках у роботах Іва Кляйна, Джозефа Кошути та інших, пізніше перетворюється на неоконцептуалізм і постконцептуалізм, не втрачаючи своєї актуальності і сьогодні. Наприклад, **наступна сторінка — не просто аркуш синього кольору**. Це монохромний, тобто одноколірний, живопис Іва Кляйна. **Основною в цьому творі є фігура художника**, який створив картину, а синя фарба — «міжнародний синій колір Іва Кляйна», яку автор запатентував і назвав на честь себе, ще раз нагадує нам про це.

Перформанс

мистецтво дії, що виконує митець на очах у/разом із аудиторією, передаючи таким чином певну художню ідею за допомогою рухів власного тіла. Перформанси можуть бути як спонтанні, так і заплановані, відбуватися в реальному часі, бути відтворені на відео або за допомогою реперформансу.

Перформанс У присутності художника
Марини Абрамовіч, 2010 © 2010 Marco Anelli

Реді-мейд

(англ. *ready* — «готовий», *made* — «зроблений») — мистецький твір, створений із нехудожнього предмету або предметів. Завдяки новій репрезентації предмет отримує нові властивості, значення, функції. Наприклад, виставлена в галереї ваза вашої бабусі може перетворитися на символ іншого часу. Нові властивості предмет отримує через зміну контексту, адже в побуті інші значення предмету, крім його безпосередньої функції, можуть бути непомітними.

Пабло Пікассо, Голова бика, 1942

Зін

малотиражне, часто створене власноруч видання з текстами, ілюстраціями, коміксами, фотографіями. Зазвичай виготовляється як творче висловлювання, не розраховане на комерційне розповсюдження.

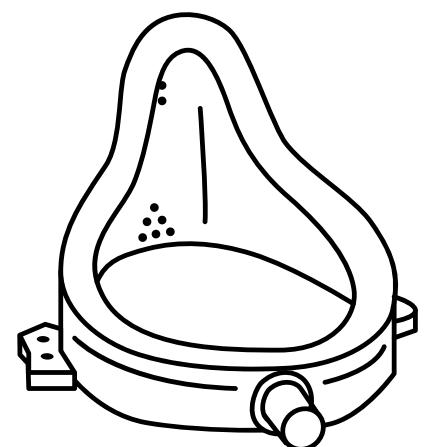
ЖИТІПІС ДЮШАНА

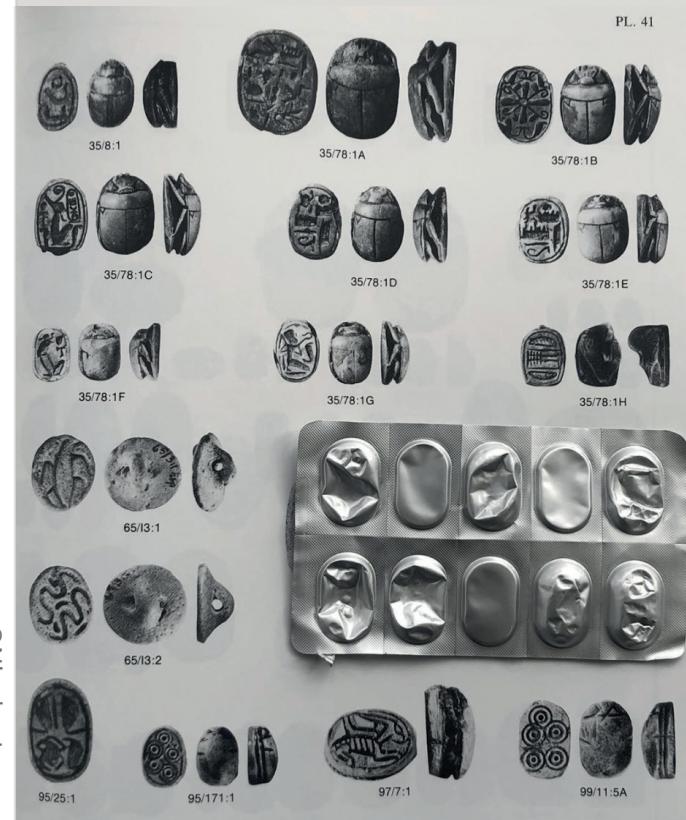

Роза Селяві,
фото Мана Рея

Найвизначніший твір мистецтва, створений **Марселем Дюшаном**, – це його дивне життя. Він був французьким і американським живописцем, письменником, шахістом, концептуальним художником, наближеним до кола **дадаїстів**. Почав свою творчість як митець, займався фотографією і видавничиною справою. Став винахідником **реді-мейду**, що перевернуло уявлення художнього світу про поняття авторства та цінність художнього твору. Відтоді мистецькими творами могли вважатися репродукції, фрази, підписи до робіт, речі та їхні копії. Альтер-его Дюшана звали **Роза Селяві**. Роза мала свою власну біографію і підписувала реді-мейди своїм іменем.

У 1922 році Марсель Дюшан припиняє кар'єру художника і стає шахістом. Він брав участь у національних і міжнародних шахових турнірах, чотири рази – в олімпіадах.

©Nicolas Lamas

@nicolaslamas

Від кураторок – додаємо статті та книжки на тему зіну, які ми використовували для підготовки цього видання:

Борис Гройс. *Топология современного искусства*.

Борис Гройс. *О новом. Опыт экономики культуры*.

Аляйда Ассман. *Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті*.

Ролан Барт. *Camera lucida. Комментарий к фотографии*.

Гайдеггер М. *Будувати, проживати, мислити*.

Деян Суджич. *Язык вещей*.

Жан Бодрийяр. *Система вещей*.

Pierre Nora. *Between memory and history / Special Issue: Memory and Counter-Memory*.

ЗА ЯКИМИ ХУДОЖНИКАМИ СЛІД КУВАТИ?

«відчуваю, що хотів би рухатись у схожому напрямку, мене цікавить такого штибу візуальна мова і відчуваю певну “сопричастність”»

Діма: «мене цікавлять роботи цих та інших художників і художниць, які працюють з ужитковими речима, саме тим, що на звичайні речі, що нас оточують, можна подивитись іншою оптикою, і мати можливість дивуватись, здавалось би, повсякденному»

@lilianaporter.art

©Liliana Porter

@roelandtweelinckx

@tanyaaguiniga

©Tanya Aguiniga

©Roeland Tweelinckx

Окрім завдань, до яких були прописані умови і правила, видання проілюстровано світлинами та копіями-сканами творів Діми Красного. Звичайно, це дуже невелика частина робіт цього надзвичайно продуктивного митця. Проте навіть ці фрагментальні приклади можуть стати джерелом натхнення для ваших майбутніх творів.

У цьому зіні ми запропонували вам розпочати власну художню практику в деяких розділах, які ми домовились називати «вправами». Хоча те, що ви зустріли на сторінках зіну, є дещо більше, ніж практичні завдання — йдеться про «вправляння» у художній майстерності через відтворення, переосмислення і розширення ідей художника чи художниці.

Експериментуйте!

Для того, щоб продовжувати свій художній шлях, спробуйте працювати з різними медіумами – матеріалами для створення ваших художніх творів. У зіні, присвяченому роботі з речами і пам'яттю, ми розглянули інсталяцію, торкнулись перформансу, графіки, колажу, але ви дізнаєтесь про ще більшу кількість мистецьких інструментів, продовжуючи досліджувати сучасне мистецтво і роботи інших митців та мисткинь. Шукайте інформацію в Інтернеті та книжках, підпишіться на сторінки музеїв, галерей, улюблених митців та мисткинь у соцмережах, ходіть на виставки та намагайтесь розібратись, які твори та чому цікавлять вас більше за інші.

ІЗОЛЯЦІЯ—це неприбуткова недержавна платформа культурних ініціатив, заснована 2010 року в Донецьку на території колишнього заводу ізоляційних матеріалів, якому фонд завдячує своїм ім'ям. Протягом останнього десятиліття фонд став символом стійкості українського культурного сектору після того, як його територію захопили озброєні представники самопроголошеної Донецької народної республіки під час окупації Донецька, здійсненої за підтримки Росії.

Незважаючи на ці події, ІЗОЛЯЦІЯ продовжує відстоювати демократичні цінності, засновані на переконанні, що культурні інституції є стовпами вільного демократичного суспільства. Всі випробування лише посилили впевненість фонду в необхідності створення та збереження платформ для творчості та критичного мислення.

Маючи в послужному списку амбітні проєкти в Україні та за кордоном, ІЗОЛЯЦІЯ залишається каталізатором позитивних змін у суспільстві та дивиться в майбутнє. Наразі інституція працює над створенням постійної бази у місті Соледар, що включатиме офіс та невеликий мультифункціональний простір для проведення освітніх, виставкових і партисипативних проєктів.

©Алевтина Кахідзе, Анастасія Хаджинова

